

СТАНИСЛАВ СТРАТИЕВ
ВИЖДАХ ЗЕЛЕНАТА ЛОЗА

chitanka.info

— Това момче взе да се оправя! — каза баща ми на майка ми, като наблюдаваше как нося хляб и вода на кокошките. — Ей го, дори кокошките започна да храни! Може пък да излезе човек от него, а?

— Може! — съгласи се майка ми. — Още нищо не е загубено.

Това лято с мен се случиха толкова много неща и бях забъркан в толкова много истории, че родителите ми цял ден се чудиха на моето желание да храня кокошките.

Но после майка ми каза, че във всеки човек има добро, което дреме и чака да бъде разбудено, и всеки човек е добър човек. Всеки човек се ражда добър. А после става какъвто го направят. Някои стават и директори на училища.

Майка ми се сърдеше на директора на близкото до нас училище. Той беше отказал да запише в първо отделение сестра ми. Тя беше малка и трябваше да тръгне на училище чак след една година, но майка ми искаше да я запише по-рано, та по-рано да свърши. Искаше да спечели една година, а директорът не даваше.

Носех хляба и водата, за да нахраня кокошките, а нашите още не можеха да ми се начудят. Дотогава към кокошките се отнасях сдържано, дори отношението ми имаше лек оттенък на презрение. Забелязвах ги само когато кудкудякаха и не пропусках случая да ги наругая, разбира се, наум.

— Тъка-тъка-тъка! — виках аз, докато влизах в кокошарника. — Ето ви вода! Стойте мирно де, ще ми извадите очите.

Два дни преди това ние седяхме в храстите на градинката и разпределяхме мушмулите на нашата улица. Беше се стъмнило, мракът, топъл като родопско одеяло, ни обгръщаше отвсякъде и миришеше на косена трева. По улицата беше тихо, нямаше никой, само сто и двадесет килограмовата баба Райна седеше пред вратата си на столче, пушеше цигара и пламъчето светеше като червена точка в мрака.

Баба Райна беше добра жена, само че много дебела, тежеше сто и двадесет килограма, и като седнеше на столчето, не се виждаше никакво столче — изглеждаше като че ли седи на земята. Тя пушеше цигари и оцет пиеше, и какво ли друго не правеше, за да отслабне, но нищо не помагаше и тя си стоеше все на сто и двадесет килограма.

Ние разпределяхме мушмулите от улицата — на всеки определяхме дръвче, той трябваше да го наблюдава, да гледа как зреят

мушмулите и когато сметне, че са достатъчно зрели, да ги обере. Разпределението се налагаше поради това, че миналото лято имаше вечери, когато децата от цялата улица се събираха на една мушмула и под нея ставаше митинг. И ако не ни подушеха предварително, на всеки се падаше по една или две мушмули. Кое то беше смешна работа и изобщо не си заслужаваше труда. Затова тази година решихме да направим план и всеки да бере мушмули от определеното му дръвче.

Стояхме така в храстите и разпределяхме мушмулите, баба Райна си пушеше цигарата и мракът беше топъл.

В това време откъм горния край на улицата, където се намираще затворът, се чу тропот, някакви хора тичаха към нас и хвърляха дрехите си в движение.

Ние подадохме глави от храстите и видяхме двайсетина мъже в затворнически дрехи на райета да тичат право към градинката.

И както тичаха, налетяха точно на участъка, който е на ъгъла. Постовият се обърка, започна да вика „Стой, стой!“, ама никой не спираше.

— Стой! Стой! — викаше постовият. — Ще стрелям!!!

Никой не спираше и постовият стреля във въздуха. Двама от затворниците веднага паднаха, а останалите се разбягаха из дворовете.

От участъка наизскачаха хора, постовият им обясни каква е работата и те се втурнаха по дворовете.

Ние тръгнахме подир тях, но ни казаха да си гледаме работата и да изчезваме, че нещо може да стане и после няма да могат да ни платят на бащите и майките ни. Върнахме се отново в храстите и започнахме да наблюдаваме входа на участъка.

Там докарваха заловените затворници. Един по един ги докарваха, кой свален от някое дърво, кой се притаил до оградата, кой се затворил в нечий клозет.

— Колко бяхте? — ги питаха.

Казваха, че не знаят точно, изкарали ги на работа както винаги, работили на тухларната и на връщане конвойният се заприказвал пред вратата на затвора с една жена, започнал да ѝ обяснява нещо, били почти пред вратата на затвора, та не се тревожел особено. И те като видели, че той твърде подробно ѝ обяснява, хукнали да си купят цигари и някои други работи.

Ама не знаели, че точно тук има участък.

— Друг път да знаете! — им казаха и ги вкарваха в участъка.

Ние стояхме в храстите, гледахме, докато всичко свърши. На улицата пак настъпи тишина. Баба Райна се беше прибрала, на нощното небе трептяха звездите и ние решихме да се разотидем.

На връщане минах през двора на Атанас Лудия, там имаше мушмула, която определиха на мене. Не че беше нещо особено, но тъй като с Атанас Лудия сме съседи и мушмулата ми е под носа, решиха, че най-подходящо е да ми предоставят именно нея. Аз не бях много доволен, защото това беше една средна мушмула, раждаше горе-долу мушмули, но не можеше и да се сравнява с дръвчетата в двора на бай Чавдар Файтонджията или пък с тази на Кольо Бръснаря. Но все пак рекох да я видя, да проверя как е, защото аз ще бера от нея и трябва да познавам състоянието ѝ.

Огледах мушмулата и като се прекачих през оградата, скочих в нашия двор. Когато минавах покрай бараката, от нея се чу някакъв шум, нещо падна и после всичко утихна пак. Бараката ни е свързана с кокошарника, залепени са един до друг гърбовете им, затова си помислих, че кокошките са се размърдали насън и някоя е паднала на земята.

Все пак реших да проверя и когато отворих вратата, изведнъж се сетих за затворниците.

— Кой е тук? — попитах тихо. — Има ли някой?

Никой не отговаряше. Но нещо се размърда едва забележимо в мрака и пак се притаи.

— Има ли някой? Ще светна с фенерчето и ще видя!

— Има! — каза шепнешком един глас. — Не светвай с фенерчето, защото ще ни усетят!

— От онези ли си? — попитах.

— От онези!

Не знаех какво да правя. Докато обмислях, той се обади пак:

— Слушай, малкия, недей да казваш на никого! Моля ти се! Нека се разберем като мъже!

— Да се разберем! — казах. — Само че още не съм мъж!

Онзи отговори, че това няма значение, то не се мерело с възрастта. Макар и малък, аз съм бил вече мъж и щял съм да го разбере. Той не бил виновен, друг бил виновен, но го набедили и го осъдили на девет месеца. Искал само да разкрие истината, за да си

пострада другият, който наистина бил виновен и не бил никакъв мъж. Само това искал и нищо друго.

— Май ме четкаш — усъмних се аз. — Всички разправят, че другите са виновни! И аз така казвам, като направя нещо!

Той каза, че този път наистина не е виновен, щял да се закълне, в когото искам. Само желяел да се разкрие истината, а после щял да се върне в затвора. Но нямало да остане там, защото ония ще разберат, че не е виновен. И тогава ще ми купи каквото си поискам.

— А бе ти, че няма да се върнеш, няма! — казах аз. — Ама защо ме будалкаш само!

— Ще се върна! — каза той разпалено. — Ще видиш, че ще се върна!

Тогава си спомних думите на майка ми, че всеки човек се ражда добър, че у всеки човек дреме доброто и чака да бъде разбудено.

„Може пък да се върне!“ — помислих си аз.

И реших да разбудя доброто у този човек, да го събудя и да го оставя будно, дори и да не се върне, нека бъде добър, да станат добрите хора с един повече.

А на другата сутрин поисках да храня кокошките. Станах рано, за да не ме изпревари някой, взех хляб и вода и казах, че там ще им надробя.

Нашите бяха изумени. Разбира се, най-напред се усъмниха, че съм направил нещо в махалата.

— Какво си направил? — запита майка ми. — Казвай какво си направил и недей да мислиш, че боят ще ти се размине, като нахраниш кокошките!

— Нека най-напред ги нахраня — помолих аз, — пък после ще говорим.

Докато хранех кокошките, майка ми чакаше всеки момент да се отвори пътната врата, в двора да влезе някоя разярена съседка и да разкаже за последните ми престъпления.

Но никой не дойде. Майка ми почака, почака, а после реши, че може би най-накрая ми е дошъл умът в главата. И отиде на пазар.

Към десет часа аз пак дадох на кокошките. И сирене им дадох, за да снасят повече. Майка ми беше на пазар и не видя, но баба ми едва не се просълзи от радост. Каза, че най-накрая бог я чул.

Когато баща ми се върна от работа, двамата с майка ми седнаха в двора и започнаха да обсъждат моето поведение.

— Или е направил нещо — каза баща ми, — или ще го направи утре! В това можеш да бъдеш сигурна!

— Нищо не е направило момчето! — защити ме баба. — Даже сирене занесе на кокошките. Чуло някъде, че така снасят повече.

Аз ги оставих да се чудят и излязох на улицата, където Гурко свиркаше от петнадесет минути.

— Много вода взеха да пият тези кокошки! — отбеляза баща ми, като наблюдаваше как влизам в кокошарника. — И както са се разяли, няма да можем да ги изхраним. Много хляб отива!

— Стойте мирно де! — виках аз вътре в кокошарника. — Стига сте скачали такива!

Храних кокошките и втория ден. Бяхме се уговорили с човека да му намеря някакви стари дрехи. След това щяхме да ходим заедно с него да разкрием цялата истина. С такъв мъж като мене всичко било лесно. Ще пипнем виновника и ще го предадем на властта.

Когато се стъмни, аз му отнесох едни стари панталони на баща ми и една риза, която взех от гардероба.

На сутринта отидох да нахраня кокошките, както се бяхме уговорили. Но човека го нямаше там. Беше изчезнал.

Заедно с него бяха изчезнали и четири кокошки.

Аз се върнах в стаята и седнах на леглото. Слънцето блестеше и пълнеше стаята с потоци от светлина. През прозореца виждах зелената лоза и изрязаните ѝ прозрачни листа с бисерни капчици по тях. Гълъбарите от улицата вече бяха вдигнали гълъбите и те летяха в чистото синьо небе.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.